

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 26 травня 2004 р. N 687

Київ

Про затвердження Порядку проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки

Відповідно до статті 21 Закону України "Про охорону праці" Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити Порядок проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що додається.
2. Державному комітетові з нагляду за охороною праці, іншим центральним органам виконавчої влади привести у тримісячний строк власні нормативно-правові акти у відповідність із цією постановою.
3. Ця постанова набирає чинності з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України

В. ЯНУКОВИЧ

Інд. 33

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 26 травня 2004 р. N 687

ПОРЯДОК

проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки

1. Дія цього Порядку поширюється на всіх суб'єктів господарювання, які проводять огляд, випробування та/або експертне обстеження (технічне діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі - устаткування), перелік яких визначено Кабінетом Міністрів України, а також на підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, виду діяльності і господарювання та фізичних осіб, що використовують найману працю, які мають намір розпочати або здійснюють експлуатацію такого устаткування (далі - підприємства).

2. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

випробування - експериментальне визначення кількісних та/або якісних характеристик устаткування;

граничний технічний стан устаткування - стан устаткування, при якому подальша експлуатація або відновлення його працездатного стану неможливі чи недоцільні;

граничний строк експлуатації устаткування - встановлені експлуатаційними документами строк експлуатації або величина ресурсу, після закінчення (вичерпання) яких експлуатація устаткування припиняється;

експертне обстеження (технічне діагностування) - комплекс робіт з визначення технічного стану, умов і строку подальшої безпечної експлуатації устаткування з урахуванням режиму роботи, а також визначення потреби у проведенні ремонту, модернізації, реконструкції або виведенні з експлуатації (далі - експертне обстеження);

експертна організація - суб'єкт господарювання, який має дозвіл Держнаглядохоронпраці на проведення експертного обстеження (технічного діагностування) устаткування;

залишковий ресурс устаткування - строк експлуатації або величина ресурсу устаткування від моменту його експертного обстеження до переходу у граничний технічний стан;

огляд - контроль технічного стану, що здійснюється переважно з використанням органолептичних методів і засобів вимірювальної техніки, номенклатуру яких встановлено організаційно-методичними документами;

організаційно-методичні документи - методики, інструкції, інші документи щодо проведення огляду, випробування та експертного обстеження устаткування, затверджені в установленому Держнаглядохоронпраці порядку;

роботодавець - власник підприємства або уповноважений ним орган;

спеціалізована організація - суб'єкт господарювання, який має дозвіл Держнаглядохоронпраці на проведення огляду та випробування устаткування;

технічний огляд - комплекс робіт з контролю технічного стану, що здійснюється переважно з використанням органолептичних методів і засобів вимірювальної техніки,

номенклатуру яких встановлено організаційно-методичними документами, та випробування устаткування (повний технічний огляд) або тільки з огляду (частковий технічний огляд), що проводяться у строк, у випадках та в обсязі, визначених нормативно-правовими актами з охорони праці, організаційно-методичними та експлуатаційними документами;

технічний стан устаткування - стан устаткування в певний момент часу і в певних умовах зовнішнього середовища, який характеризується значенням параметрів, установлених технічними та експлуатаційними документами;

уповноважена організація - визначений Держнаглядохоронпраці суб'єкт господарювання, діяльність якого не пов'язана з проектуванням, виготовленням, постачанням, придбанням, володінням, користуванням, монтажем, налагоджуванням, технічним обслуговуванням, ремонтом, модернізацією, реконструкцією чи заміною устаткування, який має дозвіл Держнаглядохоронпраці на проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) устаткування, а також здійснює науково-технічну підтримку державного нагляду за господарською діяльністю у сфері виробництва і праці, зокрема щодо проведення під час інспектування необхідних контрольних випробувань та огляду устаткування і матеріалів, досліджень шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища тощо.

3. Технічний огляд та/або експертне обстеження проводиться за участю роботодавця або призначених ним відповідальних осіб.

4. У разі проведення технічного огляду та/або експертного обстеження роботодавець зобов'язаний:

призначити відповідальних осіб з наданням права підпису актів, висновків та інших матеріалів;

підготувати устаткування до проведення технічного огляду та/або експертного обстеження відповідно до вимог організаційно-методичних документів;

надати фахівцям спеціалізованої, експертної або уповноваженої організації всі технічні та експлуатаційні документи, які містять дані про устаткування за весь період експлуатації;

організувати і разом з фахівцями спеціалізованої, експертної або уповноваженої організації забезпечити безпечне проведення робіт з технічного огляду та/або експертного обстеження.

5. Технічний огляд та/або експертне обстеження устаткування проводять атестовані в установленому Держнаглядохоронпраці порядку фахівці спеціалізованої, експертної та уповноваженої організації, які безпосередньо не беруть участі у проектуванні, виготовленні, постачанні, придбанні, володінні, користуванні, монтажі, налагоджуванні, технічному обслуговуванні, ремонті, модернізації, реконструкції чи заміні цього або аналогічного устаткування.

Допуск фахівців для проведення технічного огляду та/або експертного обстеження здійснюється відповідно до законодавства.

6. Звіти, акти, розрахунки, протоколи, оформлені за результатами технічного огляду та/або експертного обстеження, зберігаються роботодавцем разом з паспортом устаткування.

У разі реорганізації або ліквідації підприємства чи відчуження устаткування зазначені документи підлягають передачі в установленому законодавством порядку.

Технічний огляд

7. Технічний огляд проводиться з метою визначення якості виготовлення, монтажу, ремонту, реконструкції і модернізації, умов та строку подальшої безпечної експлуатації устаткування, оцінки технічного стану складових частин, деталей або їх елементів, перевірки їх на відповідність технічним вимогам тощо.

8. Проводиться первинний, періодичний (черговий) і позачерговий технічний огляд.

Первинному технічному огляду підлягає устаткування перед введенням в експлуатацію.

Періодичний (черговий) і позачерговий технічний огляд проводиться у строки, що встановлені нормативно-правовими актами з охорони праці та експлуатаційними документами виробника.

9. Позачерговий технічний огляд устаткування проводиться у разі:

введення його в експлуатацію після ремонту, реконструкції або модернізації;

перерви в експлуатації більш як на 12 місяців;

демонтажу та встановлення на новому місці;

закінчення граничного строку експлуатації (із застосуванням видів робіт, що не використовувалися під час експертного обстеження);

експлуатаційної чи деградаційної відмови, виявлення зносу (механічного або корозійного), залишкової деформації, тріщин, інших пошкоджень складових частин, деталей або їх елементів;

аварії або пошкодження, спричиненого надзвичайною ситуацією природного чи техногенного характеру.

В інших випадках позачерговий технічний огляд устаткування проводиться відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці або за ініціативою роботодавця.

У разі закінчення граничного строку експлуатації, аварії або отримання пошкодження, спричиненого надзвичайною ситуацією природного чи техногенного характеру, виявлення зносу (механічного або корозійного), залишкової деформації, тріщин, інших пошкоджень складових частин, деталей або їх елементів, що перевищують допустимі значення, позачерговий технічний огляд устаткування проводиться за наявності позитивного висновку експертного обстеження.

10. Технічний огляд устаткування проводить спеціалізована організація (крім первинного та позачергового, який проводить уповноважена організація у разі закінчення граничного

строку експлуатації, виникнення аварії або пошкодження, спричиненого надзвичайною ситуацією природного чи техногенного характеру).

11. Работодавець не пізніше ніж за 5 днів до дати проведення технічного огляду повідомляє про це у письмовій формі спеціалізовану організацію, а про проведення первинного або позачергового технічного огляду у разі закінчення граничного строку експлуатації, виникнення аварії або пошкодження, спричиненого надзвичайною ситуацією природного чи техногенного характеру, - уповноважену організацію.

12. У разі коли через несправність або з інших причин неможливо провести технічний огляд устаткування в зазначений строк, роботодавець зобов'язаний зробити це достроково або припинити експлуатацію устаткування.

13. Технічний огляд устаткування проводиться у кілька етапів:

вивчення експлуатаційних, конструкторських (проектних) і ремонтних документів (у разі наявності);

аналіз умов та режимів експлуатації;

проведення огляду;

проведення випробування, неруйнівного контролю, якщо це передбачено нормативно-правовими актами з охорони праці, організаційно-методичними та експлуатаційними документами;

оцінка технічного стану;

визначення умов та строку подальшої експлуатації.

14. У разі отримання негативного висновку після проведення технічного огляду роботодавець припиняє експлуатацію устаткування до усунення виявлених дефектів, пошкоджень і несправностей та проведення повторного технічного огляду.

15. У разі виявлення під час технічного огляду дефектів, пошкоджень і несправностей, що незначною мірою знижують рівень безпеки, експлуатація устаткування може продовжуватися з дозволеними параметрами.

Можливість безпечної експлуатації устаткування повинна бути підтверджена технічними розрахунками відповідно до вимог організаційно-методичних та нормативних документів.

Зазначені розрахунки підлягають збереженню разом з паспортом устаткування.

16. У разі виявлення під час технічного огляду зносу (механічного або корозійного), залишкової деформації, тріщин, інших пошкоджень складових частин, деталей або їх елементів, що перевищують допустимі значення, проводиться експертне обстеження устаткування.

17. Після закінчення технічного огляду фахівець, який його провів, робить відповідний запис у паспорті устаткування про результати технічного огляду, дозволени параметри експлуатації і строк наступного технічного огляду, скріплюючи запис підписом і печаткою.

У разі проведення позачергового технічного огляду у паспорті устаткування зазначається причина його проведення.

У разі проведення позачергового технічного огляду після закінчення граничного строку експлуатації устаткування уповноважена організація розробляє регламент технічних оглядів на продовжуваний строк безпечної експлуатації, який зберігається разом з паспортом устаткування.

18. У разі проведення додаткових випробувань і досліджень під час технічного огляду в паспорті устаткування зазначаються їх види і результати та місця відбору зразків чи складових частин, деталей або їх елементів, які підлягали випробуванням, а також причини їх проведення.

19. У разі виявлення під час проведення технічного огляду дефектів, пошкоджень і несправностей, виникнення яких спричинено визначеними в експлуатаційних документах параметрами експлуатації або є властивим для устаткування цієї конструкції, спеціалізована або уповноважена організація, що проводить технічний огляд, повідомляє про це роботодавця і Держнаглядохоронпраці.

20. Роботодавець за підсумками проведення технічного огляду зазначає дані про дозволені параметри експлуатації і строк наступного технічного огляду на передбаченому в експлуатаційних або організаційно-методичних документах місці.

Експертне обстеження

21. Експертне обстеження устаткування проводиться у разі:

закінчення граничного строку експлуатації;

реконструкції (перебудови) або модернізації, якщо це обумовлено нормативно-правовими актами з охорони праці;

аварії або пошкодження, спричиненого надзвичайною ситуацією природного чи техногенного характеру, з метою визначення можливості відновлення;

виявлення під час проведення технічного огляду зносу (механічного або корозійного), залишкової деформації, тріщин, інших пошкоджень складових частин, деталей або їх елементів, що перевищують допустимі значення.

В інших випадках експертне обстеження устаткування проводиться відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці або за ініціативою роботодавця.

22. У разі досягнення граничного строку експлуатації роботодавець припиняє подальшу експлуатацію устаткування до проведення експертного обстеження.

Граничний строк експлуатації устаткування обчислюється від дати введення в експлуатацію за умови його поставки виробником або постачальником спеціально законсервованим для довготривалого зберігання (більше ніж протягом місяця після виготовлення). У разі коли дата введення в експлуатацію невідома, граничний строк експлуатації устаткування обчислюється починаючи з дати його виготовлення. Якщо граничний строк експлуатації в експлуатаційних документах не зазначено, цей строк встановлюється за організаційно-методичними документами.

23. Експертне обстеження устаткування проводить експертна організація.

24. Роботодавець не пізніше ніж за 5 днів до дати проведення експертного обстеження повідомляє про це експертну організацію у письмовій формі.

25. Експертне обстеження устаткування проводиться у кілька етапів:

вивчення експлуатаційних, конструкторських (проектних) і ремонтних документів (у разі наявності);

аналіз умов та режимів експлуатації;

розроблення та узгодження програми робіт з експертного обстеження;

проведення огляду;

проведення неруйнівного контролю;

визначення механічних характеристик, хімічного складу матеріалів, проведення металографічних досліджень, випробування на міцність та інших видів випробувань, дослідження в напружено-деформованому стані та вибору критеріїв граничного технічного стану, якщо це передбачено нормативно-правовими актами з охорони праці або організаційно-методичними чи експлуатаційними документами;

здійснення розрахунково-аналітичних процедур оцінки та прогнозування технічного стану, що включають розрахунок режимів роботи;

визначення залишкового ресурсу устаткування.

26. Програма робіт з експертного обстеження є складовою частиною висновку експертизи і розробляється експертною організацією відповідно до вимог організаційно-методичних документів з урахуванням особливостей і специфіки експлуатації устаткування.

Програмою робіт з експертного обстеження передбачається:

підбір необхідних засобів вимірювальної техніки, випробувального обладнання, стандартних зразків, а також нормативно-правових актів, організаційно-методичних та нормативних документів, необхідних для проведення експертного обстеження;

збирання, узагальнення та аналіз наявної на початок робіт інформації про надійність цього устаткування, а також устаткування аналогічного виду або конструктивно-технологічного виконання (у тому числі придбаного за кордоном);

проведення згідно з організаційно-методичними документами випробувань складових частин, комплектувальних виробів, конструкційних матеріалів, а також устаткування в цілому з метою оцінки його технічного стану;

демонтаж устаткування та визначення технічного стану його складових частин і комплектувальних виробів (у разі потреби), а також пошук місця та визначення причин відмови (несправності);

прогнозування технічного стану устаткування на продовжуваний строк безпечної експлуатації та підготовка рішення щодо умов і строку його подальшої безпечної експлуатації з урахуванням режиму роботи, визначенням заходів щодо забезпечення безпечної експлуатації устаткування на продовжуваний строк, а також потреби у проведенні ремонту, модернізації, реконструкції або виведенні з експлуатації;

підготовка за результатами проведених робіт звітів, актів, розрахунків, протоколів тощо.

27. Для проведення відповідно до програми робіт з експертного обстеження контролю технічного стану устаткування, пошуку місця відмови (несправності) та виявлення її причин експертна організація може залучати інші компетентні організації.

28. У разі виникнення загрози безпеці фахівців, які проводять експертне обстеження, інших осіб через незадовільний технічний стан устаткування експертне обстеження і експлуатація устаткування припиняється; експертна організація складає відомість з переліком дефектів, пошкоджень і несправностей та передає її роботодавцю для виконання ним відповідних відбудовних робіт (ремонт, реконструкція, модернізація тощо).

Після виконання відбудовних робіт експертна організація перевіряє повноту і якість усунення дефектів, пошкоджень і несправностей і за умови позитивного результату перевірки продовжує експертне обстеження.

29. Для визначення строку безпечної експлуатації устаткування експертна організація:

аналізує результати проведених робіт;

визначає його залишковий ресурс;

готує технічне рішення щодо умов продовження строку безпечної експлуатації;

приймає рішення про умови і строк подальшої безпечної експлуатації устаткування з урахуванням режиму роботи та проведення власником заходів щодо забезпечення безпечної експлуатації устаткування або про припинення експлуатації.

30. Продовження експлуатації устаткування здійснюється на строк до прогнозованого переходу його у граничний технічний стан (вичерпання залишкового ресурсу) або на визначений строк (поетапне продовження строку безпечної експлуатації в межах залишкового ресурсу).

Визначення залишкового ресурсу устаткування проводиться за організаційно-методичними документами з підтвердженням фактичної величини ресурсу за допомогою відповідних засобів вимірювальної техніки.

31. За результатами експертного обстеження експертною організацією можуть готуватися такі висновки:

продовження експлуатації устаткування згідно з установленими в експлуатаційних документах параметрами;

продовження експлуатації устаткування з обмеженням її параметрів та/або на визначений строк;

проведення ремонту устаткування;
проведення модернізації або реконструкції устаткування;
використання устаткування для іншого призначення;
виведення устаткування з експлуатації.

32. За результатами експертного обстеження експертна організація готує висновок експертизи.

Висновок експертизи повинен містити:

виклад підстав для проведення експертного обстеження;
мету проведення експертного обстеження;
загальні відомості про устаткування;
відомості про експертну організацію та фахівців, що проводили експертне обстеження;
відомості про розглянуті в процесі експертного обстеження технічні, експлуатаційні, організаційно-методичні та нормативні документи;
паспортні дані устаткування;
програму робіт з експертного обстеження;
відомості про відповідність фактичних умов експлуатації устаткування паспортним даним;
результати експертного обстеження;
висновки із зазначенням залишкового ресурсу або продовженого строку безпечної експлуатації устаткування;
рекомендації щодо умов експлуатації устаткування.

33. Висновок експертизи з додатками готується у двох примірниках. Один примірник передається роботодавцю і зберігається разом з паспортом цього устаткування, а другий - залишається в експертній організації.

34. Висновок експертизи повинен бути конкретним, об'єктивним, аргументованим і доказовим, містити посилання на вимоги відповідних нормативних документів, у разі потреби - на науково-технічні і довідкові видання. Зміст висновку експертизи повинен тлумачитися однозначно.

Висновок експертизи, підписаний фахівцями, які її проводили, затверджує керівник експертної організації. Підпис керівника засвідчується печаткою експертної організації.

35. До висновку експертизи додаються звіти, акти, розрахунки, протоколи за результатами проведених робіт тощо.

36. Після проведення експертного обстеження фахівець експертної організації робить відповідний запис у паспорті устаткування про проведення і результати експертного обстеження, дозволені параметри і строк експлуатації, скріплюючи його печаткою.

Зміна експлуатаційних параметрів устаткування, що пропонується за результатами експертного обстеження, повинна підтверджуватися технічними розрахунками відповідно до вимог організаційно-методичних та нормативних документів.

37. У разі отримання негативного висновку експертного обстеження із зазначенням порушень вимог нормативно-правових актів, організаційно-методичних документів, а також виявлених дефектів, пошкоджень і несправностей, які негативно впливають на безпечну експлуатацію устаткування і загрожують безпеці працівників та інших осіб, роботодавець припиняє експлуатацію устаткування; експертна організація складає відомість з переліком дефектів, пошкоджень і несправностей та передає її разом з експертним висновком власнику устаткування для проведення ним відповідних відбудовних робіт.

Інформація про це не пізніше ніж протягом 10 днів після закінчення експертного обстеження надсилається експертною організацією до територіального органу Держнаглядохоронпраці за місцезнаходженням устаткування.

38. За висновком експертизи роботодавець приймає рішення про експлуатацію устаткування в межах продовжуваного строку безпечної експлуатації, його заміну, ремонт, реконструкцію (перебудову), модернізацію або зміну параметрів експлуатації.

39. Введення устаткування в експлуатацію після експертного обстеження здійснюється відповідно до порядку, встановленого нормативно-правовими актами з охорони праці, організаційно-методичними та експлуатаційними документами.

40. У разі відсутності порушення встановленого технологічного режиму експлуатації устаткування допускається в межах 6 місяців одночасне проведення експертного обстеження і технічного огляду за погодженням з Держнаглядохоронпраці в установленому ним порядку.

Облік даних про технічний стан устаткування

41. Спеціалізовані та експертні організації до 5 числа місяця, що настає за звітним, надсилають до уповноваженої організації за своїм місцезнаходженням повідомлення про результати технічного огляду та експертного обстеження устаткування за формою, встановленою Держнаглядохоронпраці.

42. Уповноважена організація на підставі повідомлень про результати технічного огляду та експертного обстеження веде облік даних про технічний стан устаткування в установленому Держнаглядохоронпраці порядку.

43. Держнаглядохоронпраці узагальнює інформацію щодо технічного стану устаткування, виявлення устаткування з типовими пошкодженнями, дефектами і несправностями, виникнення яких спричинено визначеними в експлуатаційних документах параметрами експлуатації або є властивим для устаткування цієї конструкції, а також щодо впливу технічного стану устаткування на рівень ризику виникнення нещасних випадків на виробництві чи аварій на об'єктах підвищеної небезпеки і оприлюднює її разом з

відомостями про уповноважені організації на власному веб-сайті та в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації відповідно до законодавства.
